

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta sekä ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 9 b §:n ja 10 §:n 4 momentin kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annettua lakia. Esityksen tarkoituksena olisi tarkentaa lain soveltamisalaa ja ensisijaisuutta, jotta se kattaisi myös ulkoministeriön tietyt terveydenhuollon kustannukset.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2021.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Nykytila ja sen arviointi.....	3
2 Tavoitteet	4
3 Esityksen vaikutukset	4
4 Asian valmistelu ja lausuntopalaute	5
5 Säännöskohtaiset perustelut.....	5
5.1 Laki valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta	5
5.2 Laki ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 9 b §:n ja 10 §:n 4 momentin kumoamisesta.....	7
6 Lakia alemman asteinen sääntely	7
7 Voimaantulo	8
8 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	8
LAKIEHDOTUKSET	9
valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta	9
ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 9 b §:n ja 10 §:n 4 momentin kumoamisesta.....	13
LIITTEET	14
RINNAKKAISTEKSTIT	14
valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta	14
ASETUSLUONNOS	19
ulkomaanedustuksen korvauksista annetun ulkoministeriön asetuksen 6 a luvun ja 18 a §:n kumoamisesta.....	19

PERUSTELUT

1 Nykytila ja sen arviointi

Laki valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta (530/2017) tuli voimaan 1.1.2018. Lailla muutettiin valtion virkamiesten ja työntekijöiden ulkomaan matkavakuutusikäytäntöä luopumalla yksityisten vakuutusyhtiöiden tarjoamien vakuutusten käyttämisestä ja siirtämällä vahingonkorvausvastuu valtion kannettavaksi osana Valtiokonttorin korvaustoimintaa.

Lakia sovelletaan sekä valtioon palvelussuhteessa olevaan että hänen mukana seuraavaan perheenjäsenensä. Lisäksi osittaisen turvan piiriin kuuluu valtion viranomaisen Suomessa tai ulkomailla suorittavan tehtävän hoitamiseksi kutsuma henkilö, jollei hänellä ole oikeutta korvaukseen samasta vahingosta muun lain, vakuutuksen tai sopimuksen perusteella. Lain nojalla maksetaan korvaus matkasairaudesta ja matkatapaturmasta aiheutuneista kuluista. Yli kolmen kuukauden pituisella matkalla olevalle voidaan korvata terveydenhuollosta aiheutuneet kustannukset. Valtion matkavahinkoturva kattaa myös eräät muut matkan aikana sattuneet vahingot, kuten matkatavaravahingot. Valtion matkavahinkoturvaan kuuluva ympärivuorokautinen tuki- ja neuvontapalvelu on hankittu ulkopuoliselta palveluntuottajalta.

Valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annettua lakia ei sovelleta vahinkoon, josta vahinkoa kärsineellä on oikeus saada korvausta työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) tai tapaturman ja palvelusairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain (1522/2016) nojalla. Lain nojalla maksettavasta korvauksesta vähennetään korvaus, joka vahinkoa kärsineellä on oikeus saada ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain (596/2006) 9 b §:n nojalla. Valtiokonttorille esitettiin sekä vuonna 2018 että vuonna 2019 noin 440 korvausvaatimusta. Korvauksia maksettiin vuonna 2018 yhteensä noin 180 000 euroa. Vuonna 2019 maksettujen korvausten määrä nousi 275 000 euroon.

Ulkomaanedustuksen korvauksista annetussa laissa säädetään korvauksista, joita maksetaan ulkomaan edustukseen määrätyn ulkoasiainhallinnon virkamiehen ulkomailla suorittamasta työstä ja paikallisista olosuhteista johtuvien erityisten menojen kattamiseksi. Korvausten myöntämisestä päättää ulkoministeriö, jollei ratkaisuvalltaa ole asetuksella annettu edustustolle.

Valtion muut virastot ovat oman lainsäädäntönsä viittaussäännöksillä voineet ottaa terveydenhuoltokorvauksen käyttöönsä.

Lain 9 b §:ssä säädetään virkamiehen oikeudesta saada korvaus omasta ja mukana seuraavien perheenjäsentensä terveydenhuollosta asemamaassa aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista. Maksettavaa korvausta täsmennetään ulkomaanedustuksen korvauksista annetun ulkoasiainministeriön asetuksen (1048/2010) 6 a luvussa. Korvattavat kulut vastaavat pääpiirteissään valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain nojalla matkasairaudesta, -tapaturmasta ja terveydenhuollosta korvattavia kuluja. Ulkoministeriön maksamien terveydenhuoltokorvausten määrä vuonna 2018 oli noin 400 000 euroa yhteensä 1200 hakemuksesta ja vuonna 2019 noin 380 000 euroa yhteensä 1250 hakemuksesta.

Valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain voimaantulon jälkeen ulkomaanedustustoon määrättyjä virkamiehiä sekä heidän perheenjäseniään on koskenut kaksi eri korvausjärjestelmää. Kohdemaassa oleskelun osalta voimassa oleva turva riippuu siitä, onko henkilöllä oikeus korvaukseen aiheutuneista kuluista tai vahingoista ulkomaanedustuston korvauksista annetun lain nojalla. Jos oikeutta korvaukseen ei ole tai kysymyksessä on kohde-

maan ulkopuolelle suuntautuva matka, ulkomaanedustuston virkamiesten ja heidän perheenjäsentensä korvaukset määräytyvät valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain nojalla.

Osittain päällekkäiset järjestelmät aiheuttavat ajoittain epäselvyyttä kulloinkin korvausvastuussa olevasta viranomaisesta. Ulkomaanedustuston virkamiehet ja heidän mukana seuraavat perheenjäsenensä ovat muita valtion virkamatkalla olevia sekä ulkomaille lähetettyjä virkamiehiä ja heidän mukana seuraavia perheenjäseniään huonommassa asemassa siltä osin kuin heillä ei kohdemaassa ollessaan ole käytettävissään valtion matkavahinkoturvaan kuuluvaa ympärivuorokautista tuki- ja neuvontapalvelua. Lain muuttaminen on perusteltua myös siksi, että terveydenhuollon korvauksia koskevien asioiden käsittely ei kuulu ulkoministeriön ydintehtäviin, ja se sopisi näin ollen paremmin Valtiokonttorin hoidettavaksi.

Valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain voimassaoloaikana saatujen kokemusten perusteella on ilmennyt myös eräitä muita kehittämistarpeita. Riskialttiissa urheilulajissa taikka kilpa- ja ammattiurheilussa sattuneet vahingot eivät pääsääntöisesti ole korvattavia yksityisestä matkavakuutuksesta, mutta vastaavaa rajoitusta ei sisälly muutettavana olevaan lakiin. Voidaan myös pitää perusteltuna, että valtion virkamiehen kotinaan käyttämä asunto vakuutetaan asianmukaisella vakuutuksella vahinkojen varalta myös silloin, kun asuminen tapahtuu muualla kuin kotimaassa.

2 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on selventää korvausvastuuta ja saattaa ulkomaanedustuston virkamiehet ja heidän mukana seuraavat perheenjäsenensä samaan asemaan muihin valtion virkamatkalla oleviin sekä ulkomaille lähetettyihin virkamiehiin ja heidän mukana seuraaviin perheenjäseniinsä nähden. Tavoitteet saavutettaisiin poistamalla Valtiokonttorin ja ulkoministeriön korvausjärjestelmien päällekkäisyydet laajentamalla Valtiokonttorin matkavahingonkorvauspalvelut kattamaan ulkoministeriön tietyt terveydenhuollon kustannukset.

3 Esityksen vaikutukset

Ulkomaanedustuksen terveydenhuoltokorvausten käsittelyn siirtämisellä Valtiokonttorin tehtäväksi ei olisi vaikutusta valtion korvausmenoon eikä kokonaiskustannuksiin. Muutos edellyttäisi kuitenkin korvauksiin kuluvan noin 400 000 euron määrärahan sekä kahden henkilötyövuoden palkkausmenoja vastaavan toimintamenon siirtämistä Valtiokonttorin talousarvioon. Vastaavat vähennykset tehtäisiin ulkoministeriön pääluokassa sekä Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksessa.

Muutos lisäisi ympärivuorokautisen tuki- ja neuvontapalvelun hankinnasta aiheutuvia kustannuksia, sillä ulkomaanedustukseen määrättyjen ulkoasiainhallinnon virkamiesten ja heidän perheenjäsentensä terveydenhuollon siirtyminen kokonaisuudessaan valtion matkavahinkoturvan piiriin merkitsisi tuki- ja neuvontapalvelujen käyttäjien merkittävää kasvua. Käyttäjien lukumäärä taas vaikuttaa hankittavan palvelun hintaan. Samalla ulkomaanedustukseen määrätty virkamiehet ja heidän mukana seuraavat perheenjäsenensä saatettaisiin yhdenvertaiseen asemaan muiden virkamiesten kanssa ympärivuorokautisen matkatukipalvelun ollessa heidän käytettävissään myös kohdemaassa.

Esityksellä ei ole ympäristövaikutuksia, kielellisiä vaikutuksia eikä vaikutuksia kansalaisten asemaan, yhdenvertaisuuteen, miesten ja naisten väliseen tasa-arvoon tai kuntien talouteen.

4 Asian valmistelu ja lausuntopalaute

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhteistyössä Valtiokonttorin kanssa. Valmisteluvaiheessa kuultiin...

Valtiovarainministeriö pyysi lausuntoa... Lausuntojen mukaan ...

5 Säännöskohtaiset perustelut

5.1 Laki valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta

1 §. Soveltamisala. Soveltamisalaa koskevaa 1 §:n *1 momentin* säännöstä täsmennettäisiin Suomesta ulkomaille lähetetyn virkamiehen osalta. Lähetetyt virkamiehet ja heidän mukana seuraavat perheenjäsenensä kuuluisivat lain soveltamisalan piiriin koko ulkomaanmääräyksen ajan. Lisäksi lain henkilöllistä soveltamisalaa laajennettaisiin siten, että soveltamisalan piiriin kuuluisivat vastaisuudessa myös valtion hallintoviranomaisessa harjoittelua suorittavat sekä valtion viranomaisen matkamääräyksellä tai muulla toimeksiannolla ulkomaan matkalle lähtevät henkilöt.

Harjoittelijat ovat tyypillisesti palvelussuhteessa valtioon ainakin osan harjoittelukaudestaan. Palvelussuhteen keston ajan heidän lakisääteisestä tapaturmaturvastaan vastaa Valtiokonttori, kun taas opetussuunnitelmaan sisältyvän palkattoman harjoittelun ajan he kuuluvat oppilaitoksen ottaman lakisääteisen tapaturmavakuutuksen piiriin. Tarkoituksenmukaista olisi, että valtio huolehtii harjoittelijoiden ulkomaan matkavakuutusturvasta myös siltä ajalta, jona harjoittelijan työpanos on valtiolle vastikkeeton. Näin varmistettaisiin yhtenäinen vakuutusturva koko harjoittelujaksolta sen sijaan, että harjoittelua ulkomailla suorittavan edellytettäisiin ottavan yksityisen matkavakuutuksen osaksi matka-aikaansa.

Valtion viranomaisen toimeksiannolla ulkomaan matkalle lähteviä henkilöitä ovat muun muassa valtion delegaatioiden jäseninä matkustavat henkilöt, jotka eivät ole palvelussuhteessa valtioon. Toimeksianto vastaisi käytännössä virkamiehelle annettavaa matkamääräystä.

2 §. Soveltamisalan rajoitukset. Pykälän *1 momentin* sisältämiin lain soveltamisalan rajoituksiin lisättäisiin opiskelijatapaturmalainsäädännön nojalla korvattavat vahingot. Rajoitus olisi yhdenmukainen pääsäännön kanssa, jonka mukaan korvausta suoritetaan vapaa-aikana sattuneiden vahinkotapahtumien johdosta.

Uutena *3 momenttina* lakiin otettaisiin nimenomainen säännös siitä, että lain nojalla ei korvata valtiolle aiheutettua vahinkoa. Säännöksen puuttumisesta on aiheutunut epätietoisuutta siitä, onko valtion viranomaisella oikeus korvaukseen matkojen peruuntumisesta tai siirtymisestä sille aiheutuneista kuluista.

3 §. Määritelmät. Valtioneuvostosta annetun lain (837/2017) 1 §:n mukaan ulkoasiainministeriön nimi on muutettu ulkoministeriöksi. Valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain 3 §:n *1 momentin 2 kohdassa* ulkoministeriön nimi päivitetäisiin vastaamaan ministeriön nykyistä nimeä. Samassa lainkohdassa olevaa korkean turvallisuusriskin alueen käsitettä tarkennettaisiin siten, että säännöksen sanamuodosta ilmenisi aiempaa selvemmin sillä tarkoitettavan matkustustiedotteiden kahta korkeinta turvallisuustasoa. Lisäksi mukana seuraavan perheenjäsenen määritelmää täsmennettäisiin siten, että 3 §:n *1 momentin 6 kohtaan* lisättäisiin aikaraja perheenjäsenen yhtäjaksoiselle poissaololle kohdemaasta. Perheenjäsenen

matkan katsottaisiin päättyneen, kun hän on ollut yhtäjaksoisesti poissa kohdepaikalta yli kolme kuukautta.

4 §. Korvattavat vahingot. Pykälän 3 momentin sisältämä viittaus ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 9 b §:ään kumottaisiin. Jatkossa myös ulkomaanedustukseen määrätyle ulkoasiainhallinnon virkamiehelle määräyksen aikana sattunut matkatapaturma sekä sairaanhoito- ja terveydenhuoltokulut korvattaisiin valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain nojalla.

5 §. Riskialttiissa toiminnossa aiheutunut vahinko. Riskialttiissa urheilulajissa tai toiminnossa aiheutunutta vahinkoa ei enää korvattaisi valtion varoista. Korvausta ei myöskään maksettaisi vahingosta, joka on aiheutunut täysi-ikäiselle kilpaurheilussa, eikä vahingosta, joka on aiheutunut ammattuurheilussa. Urheilun katsottaisiin olevan kilpaurheilua silloin, kun siihen liittyy kilpailu, ottelu tai muu urheilutapahtuma, jonka järjestäjä edellyttää osallistujalta lisenssin, pelipassin tai vastaavan ottamista taikka vastuuvapauslausekkeen allekirjoittamista. Ammattuurheiluksi katsottaisiin urheilu, jossa urheilija saa urheilemisesta veronalaista palkkaa. Muutoksella saatettaisiin valtion virkamatkalla olevan vakuutusturva vastaamaan yleistä käytäntöä, jonka mukaan matkavakuutusturva on voimassa vain kunnon ylläpitämiseksi harjoitetussa urheilutoiminnassa.

6 §. Matkasairaus. Pykälää täsmennettäisiin siten, että säännös koskisi myös ulkomaille lähetettyjä virkamiehiä.

7 §. Matkatapaturma. Pykälän 1 momenttia täsmennettäisiin siten, että säännös koskisi myös ulkomaille lähetettyjä virkamiehiä.

12 §. Terveysthuolto. Pykälän 1 momenttia täsmennettäisiin siten, että säännös koskisi myös ulkomaille lähetettyjä virkamiehiä.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jonka mukaan erityisestä syystä terveydenhuollosta olisi mahdollista saada korvausta myös silloin, kun hoito olisi tarkoituksenmukaisinta järjestää kohdepaikan ulkopuolella esimerkiksi maan paikallisten olosuhteiden johdosta. Säännös mahdollistaisi terveydenhuollon järjestämisen myös Suomessa tai Suomesta käsin terveydenhuollon etäpalveluna. Matkakustannukset korvattaisiin valtion matkustussäännön mukaisesti. Yli 20 tuntia kestäväällä lentomatalla olisi lisäksi oikeus majoituskustannusten korvaukseen yhdestä yöpymisestä matkan aikana. Matkakustannuksina ei korvattaisi kotimaassa asumisesta aiheutuneita kuluja.

13 §. Matkatavaravahinko. Pykälän 1 momenttia täsmennettäisiin siten, että säännös koskisi myös ulkomaille lähetettyjä virkamiehiä. Lisäksi 1 momenttiin kirjattaisiin käytäntö, jonka mukaan matkustaja on veloitettu vaatimaan matkan aikana kadonneista tai vahingoittuneista matkatavaroista korvausta ensisijaisesti kuljetusyhtiöltä. Eräiden kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä laaditun sopimuksen (Montrealin yleissopimus, SopS 76/2004) mukaan lentomatkatustajalla on lähtökohtaisesti oikeus lentoyhtiön maksamaan korvaukseen silloin, kun matkatavarat viivästyvät, katoavat tai vahingoittuvat kuljetuksen aikana.

14 §. Matkavastuuvahingot. Matkavastuuvahinkojen korvattavuutta rajoitettaisiin lisäämällä korvattavuuden ulkopuolelle vahingot, jotka aiheutuvat vahingonaiheuttajan asuntonaan käytämälle huoneistolle tai kiinteistölle taikka siihen kuuluvalla irtaimistolla. Myös asunnon sekä siihen kuuluvan irtaimiston osalta voidaan pääsääntöisesti edellyttää, että vahinkoihin on varauduttu asianmukaisella vakuutuksella.

15 §. *Oikeudenkäyntikulut.* Oikeudenkäyntikuluja koskevaa pykälää tarkennettaisiin siten, että sen sanamuodosta selkeämmin ilmenisi, että 14 §:ssä korvattavaksi säädettyjen vastuuvahinkojen osalta oikeudenkäyntikuluja voidaan korvata vain, kun kysymyksessä on muutettavana olevan lain nojalla korvattavaksi säädetystä vahingosta. Korvausta oikeudenkäyntikuista ei siis maksettaisi silloin, kun vahinko on aiheutunut toiminnossa tai olosuhteessa, joka on rajattu matkavastuuvahinkojen korvattavuuden ulkopuolelle.

21 §. *Valtiokonttorin oikeus osoittaa hoitopaikka.* Pykälään lisättäisiin uusi 2 ja 3 momentti. 2 momentissa rajoitettaisiin vahinkoa kärsineen oikeutta korvaukseen ulkomailla syntyneistä kustannuksista silloin, kun hoito olisi tarkoituksenmukaisinta järjestää Suomessa tai muualla kohdemaan ulkopuolella. Hoidon järjestäminen kohdemaan ulkopuolella voisi olla perusteltua esimerkiksi paikallisten olosuhteiden vuoksi. Hoidon järjestämistä Suomessa voitaisiin pitää perusteltuna muun muassa silloin, kun sairauden hoito lääkärin arvion mukaan aiheuttaisi huomattavan pitkäaikaisia poissaoloja työtehtävistä ja kun sairaanhoidon kustannukset ulkomailla olisivat huomattavan korkeat. Harkinnassa otettaisiin huomioon myös työnantajaviraston näkemys poissaolon vaikutuksista virkamiehen työtehtävien hoitamiseen. Jos henkilö jäisi kohdemaan hoitamaan sairauttaan, kustannuksia korvattaisiin vain siihen ajankohtaan asti, jolloin henkilön hoito olisi ollut järjestettävissä Valtiokonttorin osoittamassa hoitopaikassa ottaen huomioon hoitavan lääkärin lausunto. Säännös vastaa kumottavaksi ehdotettavaa ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 9 b §:n 3 momenttia.

3 momentin mukaan kiirettömän hoidon tarpeessa olevan tulisi hakea Valtiokonttorilta ennakkoratkaisua hoidosta aiheutuvien kustannusten korvattavuudesta. Säännös käytännössä mahdollistaisi Valtiokonttorin oikeuden ohjata kiirettömän hoidon tarpeessa oleva valitsemaansa hoitopaikkaan. Ennakkoratkaisun pyytämistä edellytettäisiin vain, jos oletetut kustannukset hoidosta ovat huomattavat. Kustannuksia voidaan pitää huomattavina silloin, kun ne ylittävät 1000 euroa.

21 a §. *Suomessa annettava hoito.* Lakiin lisättäisiin uusi 21 a §, jolla rajoitettaisiin vahinkoa kärsineen oikeus saada korvausta Suomessa annetussa hoidosta asiakasmaksulain mukaiseen asiakasmaksuun. Yksityisellä terveystalolla tuottajalla annettu hoito voitaisiin kuitenkin korvata aiheutuneiden kustannusten mukaisesti muun muassa silloin, kun henkilön oleskelu Suomessa olisi lyhytaikaista eikä hoitoa julkisessa terveydenhuollossa olisi mahdollista saada käytettävissä olevassa ajassa.

5.2 Laki ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 9 b §:n ja 10 §:n 4 momentin kumoamisesta

1 §. Pykälässä kumottaisiin ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 9 b § ja 10 §:n 4 momentti, jotka olisivat ristiriidassa valtion virkamatoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta annetun lain ehdotettujen säännösten kanssa.

2 §. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta.

6 Lakia alemman asteinen sääntely

Ehdotuksen johdosta olisi tarpeellista kumota ulkomaanedustuksen korvauksista annetun ulkoministeriön asetuksen 6 a luku sekä 18 a §, jotta asetuksen säännökset eivät olisi ristiriidassa ehdotuksen säännösten kanssa.

7 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2021.

8 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Hallituksen käsityksen mukaan lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain (530/2017) 4 §:n 3 momentti,

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentin 2 ja 6 kohta, 5 §:n 1 momentti, 6 §, 7 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentti, 14 §:n 2 momentti ja 15 §, sekä

lisätään 2 §:ään uusi 3 momentti, 12 §:ään uusi 4 momentti, 21 §:ään uusi 2 ja 3 momentti sekä lakiin uusi 21 a § seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Valtion virkamiehelle sekä hänen mukana seuraavalle perheenjäsenelleen ulkomaan virkamatkan aikana tai lähetettynä ulkomailla oleskellessa aiheutunut vahinko korvataan tämän lain mukaisesti. Mitä tässä laissa säädetään virkamiehestä, koskee myös tasavallan presidenttiä ja valtioneuvoston jäsentä, valtioon työsopimussuhteessa olevaa, valtion viranomaisessa harjoittelua suorittavaa sekä valtion viranomaisen toimeksiannolla ulkomaan matkalle lähtevää muuta henkilöä.

2 §

Soveltamisalan rajoitukset

Tätä lakia ei 11 §:ää lukuun ottamatta sovelleta henkilövahinkoon, josta virkamiehellä, mukana seuraavalla perheenjäsenellä tai kutsutulla henkilöllä on oikeus korvaukseen työtapa- turma- ja ammattitautilain (459/2015) tai opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta annetun lain (460/2015) nojalla.

Tämän lain nojalla ei korvata valtiolle aiheutunutta vahinkoa.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *korkean turvallisuusriskin alueella* aluetta, jonne matkustamista ulkoministeriö suosittelee kokonaan välttämään tai josta se suosittelee poistumaan, sekä Etelämannerta ja pohjoista napajäätikköä;

6) mukana seuraavalla perheenjäsenellä puolisoa ja lasta, joka asuu kohdepaikalla samassa taloudessa virkamiehen kanssa vähintään kuusi kuukautta ja joka ei poistu kohdepaikalta kolme kuukautta pidemmäksi ajaksi;

5 §

Riskialttiissa toiminnossa aiheutunut vahinko

Riskialttiissa urheilulajissa tai toiminnossa taikka kilpa- tai ammattuurheilussa aiheutunutta vahinkoa ei korvata. Kilpaurheiluna ei kuitenkaan pidetä alle 18-vuotiaan osallistumista koulun tai urheiluseuran järjestämään toimintaan.

6 §

Matkasairaus

Matkasairautena pidetään sairautta, joka lääketieteellisen tietämyksen mukaan on saanut alkunsa matkan tai ulkomailla oleskelun aikana. Hammassairautta ei kuitenkaan pidetä matkasairautena.

Matkasairaudeksi katsotaan myös henkilöllä ennen matkaa tai ulkomailla oleskelua olleen sairauden, vamman tai vian odottamaton paheneminen matkan tai ulkomailla oleskelun aikana.

7 §

Matkatapaturma

Matkatapaturma on matkalla tai ulkomailla oleskelun aikana sattunut ulkoisesta tekijästä johtuva äkillinen ja odottamaton tapahtuma, joka aiheuttaa virkamiehelle tai mukana seuraavalle perheenjäsenelle vamman tai sairauden.

12 §

Terveystenhoito

Virkamiehellä sekä mukana seuraavalla perheenjäsenellä on oikeus saada korvaus hänelle kohdemaassa aiheutuvista kohtuullisista terveystenhoiton kustannuksista silloin, kun ulkomaanmatkan tai ulkomailla oleskelun on tarkoitus kestää yli kolme kuukautta.

Erityisestä syystä voidaan korvata myös kohdemaan ulkopuolella aiheutuva kohtuullinen terveystenhoiton kustannus. Hoidon tarpeessa olevalla on tällöin oikeus saada korvaus hoitoon hakeutumisesta aiheutuvista kohtuullisista matkakustannuksista.

13 §

Matkatavaravahinko

Matkatavaralle matkan tai ulkomailla oleskelun aikana äkillisesti ja odottamattomasti aiheutuneesta vahingosta maksetaan korvausta enintään 3 000 euroa vahinkoa kohden. Korvauksesta vähennetään, mitä hakijalla on oikeus saada kuljetusyhtiöltä tai sen vakuutuksesta. Eläimelle aiheutunut vahinko korvataan vain, jos kysymyksessä ovat virkamiehen työtehtävän hoitamiseksi välttämättömän eläimen eläinlääkärikustannukset tai uuden eläimen hankintakustannukset, kuitenkin enintään 2 000 euroa.

14 §

Matkavastuuvahingot

Korvausta ei kuitenkaan suoriteta vahingosta, joka aiheutuu moottoriajoneuvon tai moottorikäyttöisen laitteen liikenteeseen käyttämisestä, aluksen tai moottorikäyttöisen veneen tai vesiskootterin käyttämisestä, eikä 5 §:ssä tarkoitetussa toiminnassa ulkopuoliselle aiheutetusta vahingosta. Korvausta ei myöskään suoriteta vahingosta, joka aiheutuu vahingonaiheuttajan kanssa samassa taloudessa asuvan omaisuudelle tai omaisuudelle, jonka vahingonaiheuttaja omistaa yhdessä vahingonkärsijän kanssa. Korvausta ei myöskään suoriteta vahingosta, joka aiheutuu vahingonaiheuttajan asuntonaan käyttämälle huoneistolle tai kiinteistölle taikka siihen kuuluvalla irtaimistolle.

15 §

Oikeudenkäyntikulut

Rikosasian käsittelystä ja 14 §:ssä korvattavaksi säädetyn korvausvastuun selvittämisestä virkamiehelle tai mukana seuraavalle perheenjäsenelle aiheutuneet kohtuulliset ja tarpeelliset selvittely- ja oikeudenkäyntikulut korvataan. Virkamiehen oikeudenkäyntikulut korvataan myös, jos korvausvastuun tai muun vastuun selvittäminen liittyy hänen virkatehtäviensä hoitamiseen.

21 §

Valtiokonttorin oikeus osoittaa hoitopaikka

Jos hoito voidaan järjestää tarkoituksenmukaisesti Suomessa tai muualla kohdemaan ulkopuolella, korvaus maksetaan vain niistä kohdemaassa syntyneistä kustannuksista, jotka ovat syntyneet aikana, jona hoidon järjestämistä kohdemaassa on ollut pidettävä perusteltuna. Tällöin otetaan huomioon vamman tai sairauden laatu ja hoidosta aiheutuneet kokonaiskustannukset.

Kiireettömän hoidon tarpeessa olevan on ennen hoidon aloittamista pyydettävä Valtiokonttorilta ennakkoratkaisu kustannusten korvattavuudesta, jos oletetut kustannukset hoidosta ovat huomattavat.

21 a §

Suomessa annettava hoito

Ilman erityistä syytä Suomessa annettavasta hoidosta korvataan määrä, jonka korvaukseen oikeutettu olisi joutunut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) mukaan enintään maksamaan vastaavasta hoidosta julkisessa terveydenhuollossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 9 b §:n ja 10 §:n 4 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain (596/2006) 9 b § ja 10 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat 9 b § laeissa 382/2014 ja 826/2017 sekä 10 §:n 4 momentti laissa 826/2017.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Sanna Marin

kuntaministeri Sirpa Paatero

1.

Laki

valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain 530/2017) 4 §:n 3 momentti,
muutetaan 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentin 2 kohta, 5 §:n 1 momentti, 6 §, 7 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentti, 14 §:n 2 momentti ja 15 §, sekä *lisätään* 2 §:ään uusi 3 momentti, 12 §:ään uusi 4 momentti, 21 §:ään uusi 2 ja 3 momentti sekä lakiin uusi 21 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Valtion virkamiehelle sekä hänen mukana seuraavalle perheenjäsenelleen ulkomaan virkamatkan aikana aiheutunut vahinko korvataan tämän lain mukaisesti. Mitä tässä laissa säädetään virkamiehestä, koskee myös tasavallan presidenttiä ja valtioneuvoston jäsentä sekä valtioon työsopimussuhteessa olevaa.

Valtion virkamiehelle sekä hänen mukana seuraavalle perheenjäsenelleen ulkomaan virkamatkan aikana *tai lähetettynä ulkomailla oleskellessa* aiheutunut vahinko korvataan tämän lain mukaisesti. Mitä tässä laissa säädetään virkamiehestä, koskee myös tasavallan presidenttiä ja valtioneuvoston jäsentä, *valti-oon työsopimussuhteessa olevaa, valtion viranomaisessa harjoittelua suorittavaa sekä valtion viranomaisen toimeksiannolla ulkomaan matkalle lähtevää muuta henkilöä.*

2 §

2 §

Soveltamisalan rajoitukset

Soveltamisalan rajoitukset

Tätä lakia ei 11 §:ää lukuun ottamatta sovelleta henkilövahinkoon, josta virkamiehellä, mukana seuraavalla perheenjäsenellä tai kutsutulla henkilöllä on oikeus korvaukseen työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) nojalla.

Tätä lakia ei 11 §:ää lukuun ottamatta sovelleta henkilövahinkoon, josta virkamiehellä, mukana seuraavalla perheenjäsenellä tai kutsutulla henkilöllä on oikeus korvaukseen työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) *tai opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

korvaamisesta annetun lain (460/2015) nojalla.

Tämän lain nojalla ei korvata valtiolle aiheutunutta vahinkoa.

3 §

3 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) korkean turvallisuusriskin alueella aluetta, jonne matkustamista ulkoasiainministeriö suosittelee välttämään tai josta se suosittelee poistumaan, sekä Etelämannerta ja pohjoista napajätikköä;

2) korkean turvallisuusriskin alueella aluetta, jonne matkustamista *ulkoministeriö* suosittelee kokonaan välttämään tai josta se suosittelee poistumaan, sekä Etelämannerta ja pohjoista napajätikköä;

6) mukana seuraavalla perheenjäsenellä puolisoa ja lasta, joka asuu kohdepaikalla samassa taloudessa virkamiehen kanssa vähintään kuusi kuukautta;

6) mukana seuraavalla perheenjäsenellä puolisoa ja lasta, joka asuu kohdepaikalla samassa taloudessa virkamiehen kanssa vähintään kuusi kuukautta *ja jonka oleskelu muualla kuin kohdepaikalla ei ole yhdenjaksoisesti kestänyt kolmea kuukautta pidempää aikaa;*

4 §

4 §

Korvattavat vahingot

Korvattavat vahingot

Tämän lain nojalla maksettavasta korvauksesta vähennetään korvaus, joka virkamiehellä tai mukana seuraavalla perheenjäsenellä on oikeus saada ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain (596/2006) 9 b §:n nojalla.

(kumotaan)

5 §

5 §

Riskialttiissa toiminnossa aiheutunut vahinko

Riskialttiissa toiminnossa aiheutunut vahinko

Riskialttiissa urheilulajissa tai toiminnossa aiheutuneesta vahingosta korvataan vain 8 §:ssä korvattaviksi säädettyt kulut ja 10 §:n 1 momentissa korvattaviksi säädettyt kulut ja

Riskialttiissa urheilulajissa tai toiminnossa *taikka kilpa- tai ammattuurheilussa aiheutunutta vahinkoa ei korvata. Kilpaurheiluna ei kuitenkaan pidetä alle 18-vuotiaan osallistumisesta koulun tai urheiluseuran järjestämään toimintaan.*

Voimassa oleva laki

hautausavustus, jollei riskialttiin lajin tai toiminnon harjoittaminen ole virkamiehen työtehtävien edellyttämää.

6 §

Matkasairaus

Matkasairautena pidetään sairautta, joka lääketieteellisen tietämyksen mukaan on saanut alkunsa matkan aikana. Hammassairautta ei kuitenkaan pidetä matkasairautena.

Matkasairaudeksi katsotaan myös henkilöllä ennen matkaa olleen sairauden, vamman tai vian odottamaton paheneminen matkan aikana.

7 §

Matkatapaturma

Matkatapaturma on matkalla sattunut ulkoisesta tekijästä johtuva äkillinen ja odottamaton tapahtuma, joka aiheuttaa virkamiehelle tai mukana seuraavalle perheenjäsenelle vamman tai sairauden.

12 §

Terveystenhoito

Virkamiehellä sekä mukana seuraavalla perheenjäsenellä on oikeus saada korvaus hänelle kohdemaassa aiheutuvista kohtuullisista terveydenhuollon kustannuksista silloin, kun ulkomaanmatkan on tarkoitus kestää yli kolme kuukautta.

Ehdotus

6 §

Matkasairaus

Matkasairautena pidetään sairautta, joka lääketieteellisen tietämyksen mukaan on saanut alkunsa matkan *tai ulkomailla oleskelun* aikana. Hammassairautta ei kuitenkaan pidetä matkasairautena.

Matkasairaudeksi katsotaan myös henkilöllä ennen matkaa *tai ulkomailla oleskelua* olleen sairauden, vamman tai vian odottamaton paheneminen matkan *tai ulkomailla oleskelun* aikana.

7 §

Matkatapaturma

Matkatapaturma on matkalla *tai ulkomailla oleskelun aikana* sattunut ulkoisesta tekijästä johtuva äkillinen ja odottamaton tapahtuma, joka aiheuttaa virkamiehelle tai mukana seuraavalle perheenjäsenelle vamman tai sairauden.

12 §

Terveystenhoito

Virkamiehellä sekä mukana seuraavalla perheenjäsenellä on oikeus saada korvaus hänelle kohdemaassa aiheutuvista kohtuullisista terveydenhuollon kustannuksista silloin, kun ulkomaanmatkan *tai ulkomailla oleskelun* on tarkoitus kestää yli kolme kuukautta.

Erityisestä syystä voidaan korvata myös kohdemaan ulkopuolella aiheutuva kohtuullinen terveydenhuollon kustannus. Hoidon tarpeessa olevalla on tällöin oikeus saada korvaus hoitoon hakeutumisesta aiheutuvista kohtuullisista matkakustannuksista.

13 §

Matkatavaravahinko

Matkatavaralle matkan aikana äkillisesti ja odottamattomasti aiheutuneesta vahingosta maksetaan korvausta enintään 3 000 euroa vahinkoa kohden. Eläimelle aiheutunut vahinko korvataan vain, jos kysymyksessä ovat virkamiehen työtehtävän hoitamiseksi välttämättömän eläimen eläinlääkärikustannukset tai uuden eläimen hankintakustannukset, kuitenkin enintään 2 000 euroa.

13 §

Matkatavaravahinko

Matkatavaralle matkan *tai ulkomailla oleskelun* aikana äkillisesti ja odottamattomasti aiheutuneesta vahingosta maksetaan korvausta enintään 3 000 euroa vahinkoa kohden. *Korvauksesta vähennetään, mitä hakijalla on oikeus saada kuljetusyhtiöltä tai sen vakuutuksesta.* Eläimelle aiheutunut vahinko korvataan vain, jos kysymyksessä ovat virkamiehen työtehtävän hoitamiseksi välttämättömän eläimen eläinlääkärikustannukset tai uuden eläimen hankintakustannukset, kuitenkin enintään 2 000 euroa.

14 §

Matkavastuuvahingot

Korvausta ei kuitenkaan suoriteta vahingosta, joka aiheutuu moottoriajoneuvon tai moottorikäyttöisen laitteen liikenteeseen käyttämisestä, aluksen tai moottorikäyttöisen veneen tai vesiskootterin käyttämisestä, eikä 5 §:ssä tarkoitettussa toiminnassa ulkopuoliselle aiheutetusta vahingosta. Korvausta ei myöskään suoriteta vahingosta, joka aiheutuu vahingonaiheuttajan kanssa samassa taloudessa asuvan omaisuudelle tai omaisuudelle, jonka vahingonaiheuttaja omistaa yhdessä vahingonkärsijän kanssa.

14 §

Matkavastuuvahingot

Korvausta ei kuitenkaan suoriteta vahingosta, joka aiheutuu moottoriajoneuvon tai moottorikäyttöisen laitteen liikenteeseen käyttämisestä, aluksen tai moottorikäyttöisen veneen tai vesiskootterin käyttämisestä, eikä 5 §:ssä tarkoitettussa toiminnassa ulkopuoliselle aiheutetusta vahingosta. Korvausta ei myöskään suoriteta vahingosta, joka aiheutuu vahingonaiheuttajan kanssa samassa taloudessa asuvan omaisuudelle tai omaisuudelle, jonka vahingonaiheuttaja omistaa yhdessä vahingonkärsijän kanssa *eikä vahingosta, joka aiheutuu vahingonaiheuttajan asuntonaan käyttämälle huoneistolle tai kiinteistölle taikka siihen kuuluvalla irtaimistolle.*

15 §

Oikeudenkäyntikulut

Rikosasian käsittelystä ja 14 §:ssä säädetyn korvausvastuun selvittämisestä virkamiehelle tai mukana seuraavalle perheenjäsenelle ai-

15 §

Oikeudenkäyntikulut

Rikosasian käsittelystä ja 14 §:ssä *korvattavaksi säädetyn* korvausvastuun selvittämisestä virkamiehelle tai mukana seuraavalle perheenjäsenelle aiheutuneet kohtuulliset ja

Voimassa oleva laki

heutuneet kohtuulliset ja tarpeelliset selvittely- ja oikeudenkäyntikulut korvataan. Virkamiehen oikeudenkäyntikulut korvataan myös, jos korvausvastuun tai muun vastuun selvittäminen liittyy hänen virkatehtäviensä hoitamiseen.

21 §

Valtiokonttorin oikeus osoittaa hoitopaikka

Ehdotus

tarpeelliset selvittely- ja oikeudenkäyntikulut korvataan. Virkamiehen oikeudenkäyntikulut korvataan myös, jos korvausvastuun tai muun vastuun selvittäminen liittyy hänen virkatehtäviensä hoitamiseen.

21 §

Valtiokonttorin oikeus osoittaa hoitopaikka

Jos hoito voidaan järjestää tarkoituksenmukaisimmin Suomessa tai muualla kohdemaan ulkopuolella, korvaus maksetaan vain niistä kohdemaassa syntyneistä kustannuksista, jotka ovat syntyneet aikana, jona hoidon järjestämistä kohdemaassa on ollut pidettävä perusteltuna. Tällöin otetaan huomioon vamman tai sairauden laatu ja hoidosta aiheutuneet kokonaiskustannukset.

Kiireettömän hoidon tarpeessa olevan on ennen hoidon aloittamista pyydettävä Valtiokonttorilta ennakkoratkaisu kustannusten korvattavuudesta, jos oletetut kustannukset hoidosta ovat huomattavat.

21 a §

Suomessa annettava hoito

Ilman erityistä syytä Suomessa annettavasta hoidosta korvataan määrä, jonka korvaukseen oikeutettu olisi joutunut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) mukaan enintään maksamaan vastaavasta hoidosta julkisessa terveydenhuollossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Ulkoministeriön asetus

ulkomaanedustuksen korvauksista annetun ulkoministeriön asetuksen 6 a luvun ja 18 a §:n kumoamisesta

Ulkoministeriön päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä asetuksella kumotaan ulkomaanedustuksen korvauksista annetun ulkoministeriön asetuksen (1048/2010) 6 a luku ja 18 a § sellaisena kuin ne ovat asetuksessa 1020/2014.

2 §

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .